

notulen

Aanwezig De ledenvertegenwoordigers en de leden van het bestuur. Zie bijlage.

Afwezig Zie bijlage

Datum notulen 18 mei 2019

Ons kenmerk **LR98.4A**

Locatie Antropia Cultuur- en Congrescentrum

Notulist Sandra Barbé

Vergadering LR97 18 mei 2019

1. Opening

Hans Wijers, opent de vergadering. Hij heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder de nieuwe ledenvertegenwoordigers: Jeannette Hommes (Limburg en De Kempen), Bert Lenten (Friesland), Henk Algra (Overijssel), Henk Veenstra (Overijssel) en Arend Spijker (Overijssel).

2. Koers voor de komende 3 jaar

Marc van den Tweel zet uiteen dat de komende drie jaar wordt ingezet op een mooi en biodivers Nederland. De voorliggende strategie is een uitwerking van de inhoudelijke verdieping die de afgelopen twee jaar in de ledenraad heeft plaatsgevonden. Het betreft geen herpositionering maar een aanscherping. De topuitdagingen zijn: het landschap buiten onze gebieden (biodivers, bijdrage natuur inclusieve landbouw), toekomstbestendig maken (robuustheid, kosteneffectiviteit en klimaatslim beheer), onze gebieden toegankelijk en aantrekkelijk en het versterken van beweging (uitbreiding en versterking contact achterban). De blijvende inzet voor natuur, cultuurerfgoed en karakteristieke landschappen is vanzelfsprekend maar ook de interactie met samenleving is van steeds groter belang. Deze interactie bepaalt de invloed van de vereniging in het maatschappelijk debat en het gezond houden van de financiën en de achterban.

Belangrijke ontwikkelingen die de nieuwe Meerjarenstrategie legitimeren passeren de revue. Zo is de onlangs gehouden Nationale landschapenquête door 45.000 personen en 16.000 OERRR-kinderen ingevuld. 81% van de respondenten maakt zich in toenemende mate zorgen over de ontwikkelingen in het landschap en het verdwijnen van bloemen, vogels en insecten. Er is brede steun om in actie te komen voor natuurwaarden buiten natuurgebieden. Ook heeft de vereniging een landbouwstrategie opgesteld om in samenwerking met agrariërs natuurinclusieve landbouw te bevorderen. Verschillende acties worden al door de vereniging op dit punt ondernomen. De grote uitdaging is om in te zetten op de versterking van de natuurwaarden buiten de eigendommen van de vereniging. De steun van de samenleving is daarbij nodig in daadkracht, morele en financiële zin. Focus is van groot belang, meer dan voorheen wordt gekozen voor een impactbenadering waarbij elke besteedde euro maximaal wordt ingezet. Keuzes dienen daarbij, hoe moeilijk ook, gemaakt te worden om als vereniging effectief te zijn.

De vereniging wil met grote projecten en resultaten zoals de Marker Wadden het verschil maken. Ook consumentengedrag wordt een aandachtspunt zodat de impact daarvan op het Nederlandse landschap duidelijk is.

De strategie wordt ondersteund door de ledenraad. Toegezegd wordt dat de corebusiness van de vereniging beter in de strategie wordt verwoord. Daarnaast spreekt het voor zich dat bij eventuele ruilingen deze gebieden goed terecht komen. Samenwerking, ook met minder voor de hand liggende partijen, wordt gezocht om effectief te kunnen zijn. In plaats van het beheren van natuur bij de stad wordt verbinding met stadsbewoners gezocht om zo de stedeling te betrekken bij de natuurbescherming in Nederland. Gestreefd wordt naar een compact document dat de basis vormt voor het vaststellen en uitwerken van de begroting, KPI's en budgetten.

De ledenraad gaat in groepen uiteen om met elkaar van gedachten te wisselen over een zestal thema's (landschap/landbouw, beheer, beleving, beweging zijn, impactbenadering, achterbanraadpleging landschap). Bij elk thema worden drie vragen voorgelegd.

1. Wat vind je van de richting uit de Meerjarenstrategie?
2. Wat zijn de belangrijkste kansen, uitdagingen en dilemma's?
3. Hoe kan de ledencommissie bijdragen aan het succes van de richting?

Kort wordt teruggekoppeld wat bij de zes thema's het meeste opviel.

- *Beleving*: de zorg over stilte, rust en ruimte in de gebieden. Zonering en gebieden die wel rust herbergen is belangrijk.
- *Nationale Landschapsenquête*: het betrekken van de stadsmens bij de natuur. Doordat de gegevens per provincie bekend zijn, is het voor de ledencommissies mogelijk de provinciale en lokale overheid te beïnvloeden.
- *Beheer natuur en cultureel erfgoed*: wordt vaak als twee aparte dingen gezien waarbij meer waarde wordt gehecht aan biodiversiteit dan aan erfgoed. De onderlinge samenhang is echter groot en moet getoond worden.
- *Landschap en landbouw*: naast de landelijke beïnvloeding is gekeken naar de rol die de ledencommissie kan spelen bij de lokale beïnvloeding.
- *Financiën en impact benadering*: gekeken is naar de bijdrage die ledencommissies kunnen leveren aan campagnes en activiteiten voor leden en niet-leden. Belangrijk daarbij is het afstemmen met de beheereenheden van jaarplannen en thema's. Het betrekken van de leeftijdsgroep 20 - 40 jaar wordt benadrukt.
- *Beweging*: de energie, dit is echt een taak waarbij de ledencommissies het verschil kunnen maken.

Teo Wams concludeert in de terugkoppeling van de resultaten van de werkgroepen dat de ledenraad positief is over de Meerjarenstrategie en de gekozen impactbenadering. De focus is prima hoewel vooral ingezet dient te worden op wat haalbaar is. Daarbij dient het beheer van gebieden voldoende aandacht te krijgen en de stadsmens niet vergeten te worden. Het is goed consumenten bewust te maken van wat goed is voor natuur en omgeving. Van belang daarbij is wel dat een handelingsperspectief geboden wordt. Genomen besluiten en de dilemma's die daaraan ten grondslag liggen dienen goed gecommuniceerd te worden richting leden en omwonenden. Voorgesteld wordt het profijtbeginsel voor leden groter te maken, in combinatie met een prijsverhoging van het lidmaatschap.

De input van de ledenraad wordt meegenomen in de afronding van de Meerjarenstrategie 2020-2022. De strategie wordt in de komende bestuursvergadering (27 juni) vastgesteld. Vervolgens wordt een en ander door de organisatie vertaald naar werkplannen en budgetten. De Meerjarenstrategie is een kort en bondig document dat richting geeft en prioriteiten stelt. Het is een 'levend document' dat indien nodig wordt aangepast aan ontwikkelingen. Daarbij wordt de ledenraad op de hoogte gehouden van de voortgang.

Hans Wijers schrijft een “prijsvraag” uit onder de ledenvertegenwoordigers. Men kan ideeën aandragen voor een alternatieve titel en/of ondersteunende slogan in plaats van de huidige titel ‘Mooi Nederland’. Randvoorwaarden zijn dat deze slogan urgentie laat zien, ‘actionable’ is, een belofte inhoudt en sterk verbindend is (niet polariserend).

3. Actualiteiten

In aanvulling van de actuele informatie die te vinden is op het online platform staat Marc van den Tweel kort stil bij een aantal actualiteiten / mededelingen:

- *Nationaal Park Nieuwland / Marker Wadden*

Op dit moment wordt gewerkt aan het opstellen van een exploitatieplan om het beheer van de Marker Wadden te kunnen financieren. DE Marker Wadden worden niet gesubsidieerd waardoor een verdienmodel noodzakelijk is. Daarnaast is een ontwikkelvisie opgesteld voor het nieuw in te stellen Nationaal Park Nieuwland waar de Marker Wadden en de omliggende gebieden deel van uit gaan maken. Provincie Flevoland gaat flink investeren in dit gebied en Natuurmonumenten werkt hier uiteraard aan mee. De Marker Wadden heeft, door het herstel van de biodiversiteit, nu al een iconische werking zowel nationaal als internationaal. Verder is het sinds april mogelijk om individueel gebruik te maken van de veerdienst en is de eerste nederzetting in aanbouw.

- *Naturbegraven*

De Raad van State heeft onlangs groen licht gegeven voor de eerste Natuurmonumenten natuurbegraafplaats. De begraafplaats Mookerheide wordt nog dit jaar geopend. De interesse en het enthousiasme zijn groot.

- *Kamermuziek festival*

Dit festival (voortvloeiend uit de visie cultureel erfgoed) is in samenwerking met het Muziekinstrumentenfonds georganiseerd. Het omvatte negenenzestig concerten op twintig cultuurhistorische locaties van Natuurmonumenten. Bij elk concert hoorde een excursie met de boswachter om het verhaal over landschap, natuur, cultuur en biodiversiteit te vertellen.

- *Boskap*

Een lastige discussie waar de vereniging veel tijd aan besteed. Het is een onderwerp waar emotie mee speelt en waarbij het moeilijk is enige mate van nuance voor het voetlicht te brengen. Verschillende aspecten (klimaatopgave, weerstand tegen ingrijpen in de natuur, intrinsieke waarde bomen, ruimte geven aan natuur, biodiversiteit) lopen bij deze discussie door elkaar heen. Daarnaast wordt weinig onderscheid gemaakt tussen de verschillende terreinbeheerders. Dit terwijl er beheerders zijn waarbij, anders dan bij de vereniging, het verdienmodel speelt een rol. Voor Natuurmonumenten is houtkap ‘bijvangst’ van ons natuurbeschermingswerk en géén doel en ook geen permanent verdienmodel. Op dit moment is de houtkap tijdelijk stopgezet om het debat aan te gaan en te kijken waar aanscherping en verduidelijking van het beleid nodig is.

Onder andere wordt daartoe voor de ledenraad een klankbordbijeenkomst georganiseerd.

- *Glyfosaat*

Natuurmonumenten is voorstander van het afbouwen en stoppen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Glyfosaat wordt door de vereniging alleen gebruikt voor het aanstippen van stobben. In 2017 is besloten het gebruik van Glyfosaat te stoppen en af te bouwen. Deze

afbouw ging echter niet snel genoeg en het debat laaide weer op. Daarom is besloten per direct te stoppen en ruimte te scheppen voor innovatie bij de bestrijding van exoten.

4. Notulen en besluiten- en afsprakenlijst van de 96ste vergadering gehouden op 10 november 2018

De notulen van de 96ste vergadering

In de notulen van de vorige vergadering (10 november 2018) worden een drietal wijzigingen doorgevoerd. Op blz. 5 wordt toegevoegd dat de motie rond het bosbeleid is aangenomen en een passende termijn voor de voortgangsrapportage twee jaar is. Op blz. 7 wordt aangegeven dat de gemeenten Weesp, Ouder-Amstel en Wijdmeren behoren tot de ledenregio Noord-Holland. En tevens op blz. 7 wordt onder het kopje samenstelling van het bestuur het woord 'vertrouwenscommissie' toegevoegd aan de tweede alinea, eerste zin. Met deze wijzigingen in acht genomen worden de notulen vastgesteld.

De besluiten- en afsprakenlijst

Naar aanleiding van de besluiten- en afsprakenlijst wordt aandacht gevraagd voor het functioneren van het online platform. Opgemerkt wordt dat om het platform te kunnen verbeteren het van belang is feedback te geven. Vervolgens wordt meegedeeld wordt dat de gewijzigde Statuten en het Huishoudelijk Reglement, na de positieve uitslag van het gehouden referendum, zijn geëffectueerd. De nieuwe Statuten zijn geplaatst op de website van de vereniging. Tot slot wordt besluit 10b aangepast overeenkomstig de wijziging in de notulen.

5. Jaarverslag en Jaarrekening 2018

Resultaten 2018 versus begroting

De belangrijkste verschillen en de uiteindelijke resultaten zijn in een watervalgrafiek weergegeven en worden toegelicht. Intern wordt gestuurd op het saldo van baten en lasten na stortingen en onttrekking in bestemmingsfondsen en reserves (zoals de Marker Wadden en de ontbrekende schakels). Ook wordt gestuurd op het in stand houden van de reserve als bron van inkomsten. De begroting staat daarom in principe op nul. Uiteraard zijn er mee- en tegenvallers. De belangrijkste factoren daarvoor passeren de revue. Zo zijn de inkomsten uit terreinbeheer 1,4 miljoen hoger uitgekomen door éénmalige inkomsten (zandwinning/schade uitkering) en een te voorzichtige budgettering. De fondsenwerving is 1,2 miljoen gunstiger dan begroot door hogere giften en schenkingen, goede resultaten met de fondsenwerving bij de wintereditie van Puur Natuur en een lagere uitstroom van leden. Ook was er een eenmalige grote meevaller doordat gronden niet in eigendom zijn overgedragen waarvoor een schadevergoeding is uitgekeerd. De projectbegroting was gunstiger door de mogelijkheid interne overhead door te belasten bij een LIFE-project en ook de opbrengst rond de verkoop gebouwen viel hoger uit. De loonkosten kwamen iets lager door een verkeerde berekening van het vakantiegeld. Daarnaast waren er nog een aantal kleinere factoren die van invloed waren waaronder de verhoging van de brandverzekering. Door de vele branden de afgelopen jaren wordt nog een verdere verhoging verwacht omdat de verzekeraars de vereniging eigenlijk niet meer willen verzekeren. Tegenvallers waren onder andere de post uitbesteed werk, de verwervingen en de erfstellingen en legaten. Uiteindelijke resultaat is een meevaller ten opzichte van de begroting van 2,6 miljoen.

Analyse resultaten jaarrekening 2018 versus 2017

In 2018 heeft de vereniging 14,8 miljoen verlies geleden (4,3 miljoen ongunstiger dan begroot en 11,3 miljoen ongunstiger dan in 2017). Een aantal kosten worden gedekt door bestemmingsfondsen en reserves, hier wordt in de begroting al rekening mee gehouden. De reserve als bron van inkomsten daalt met 7,3 miljoen (5,1 miljoen ongunstiger dan begroot en 12,4 miljoen ongunstiger ten opzichte van 2017). De reden hiervan is het rendement op de beleggingen dat van invloed is op het saldo van financiële baten en lasten. Het rendement kwam na aftrek van de kosten op een verlies van 4,6 miljoen (8 miljoen ongunstiger dan begroot en 12,2 miljoen ongunstiger dan in 2017). Daarnaast is er per saldo iets minder onttrokken uit bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves dan begroot en in vergelijking met 2017.

Het verschil tussen de mutatie reserve als bron van inkomsten (-7.3 miljoen) en het resultaat waar intern op wordt gestuurd (+2,6 miljoen) wordt verklaard door het verschil tussen de bijdrage uit het vermogen aan de staat van baten en lasten en het daadwerkelijke resultaat op beleggingen. In 2018 was dat 9,9 miljoen – de bijdrage aan de staat van baten en lasten van 5,3 miljoen was 9,9 miljoen hoger dan het negatieve rendement op het vermogen van 4,6 miljoen. In de begroting was reeds een verschil voorzien van 2,2 miljoen, maar dat is aanzienlijk minder dan het werkelijke verschil.

Jaarverslag 2018

Naast de financiële cijfers gaat het jaarverslag ook over de impact die de vereniging had. Een aantal positieve resultaten worden onder de aandacht gebracht. Zo is de achterban, door de succesvolle campagne, met 13.000 leden en donateurs meer toegenomen dan begroot. Ook is de inzet van vrijwilligers gestegen met 7%. Zorgen betreffen de indicatoren voor het goed beheerder zijn, deze staan allemaal op rood. Wat betreft de kwaliteitsdoelstelling heeft de vereniging een ambitieuze doelstelling (100% ten minste gelijk blijven in kwaliteit). Een meer realistische doelstelling is niet aan de orde omdat dit suggereert dat een achteruitgang in kwaliteit acceptabel is. Gevolg hiervan is wel dat deze doelstelling nooit gehaald zal worden. Er worden wel successen geboekt door bijvoorbeeld herinrichtingsprojecten van voormalige landbouwgebieden, hydrologische herstelmaatregelen, intensief beheer en samenwerking met boeren. Belangrijkste knelpunten zijn de ammoniak- en stikstofdepositie, verdroging, versnippering en invasieve exoten. Alleen met heel intensief beheer en herstelmaatregelen is vooruitgang mogelijk. De doelstelling rond de realisering van de ontbrekende schakels binnen tien jaar loopt achter. Na een grondige herziening is de kaart met te verwerven ontbrekende schakels aangepast en vastgesteld door het bestuur. Gehoopt wordt dat de komende jaren deze percelen versneld kunnen worden verworven. Ook loopt het vaststellen van nieuwe natuurvisies en het houden van kwaliteitstoetsen achter. De realisering is een punt van aandacht gezien de verlening van subsidies die hiervan afhankelijk is.

Beleggingen

Zoals gemeld vielen de resultaten tegen, voornamelijk door de laatste maand van 2018. In de eerste maanden van 2019 was het herstel sterk, maar of dit de rest van het jaar doorzet is onduidelijk. Eind 2017 is een ALM studie wat in 2018 heeft geleid tot een aanpassing van de beleggingenmix. Het aandeel aandelen is verhoogd, passend binnen de risicobereidheid van de vereniging. Daarnaast is een verdere verduurzaming van de portefeuille doorgevoerd op de punten klimaatverandering, biodiversiteit, zuiver water en schone technologie. De vereniging blijft in gesprek om te kijken of meer stappen te zetten zijn op het onderwerp duurzaamheid.

Gerefereerd wordt aan de gesprekken die in 2018 gevoerd zijn met de beheereenheden om te kijken naar de mogelijkheden kosten te reduceren en inkomsten te verhogen. Gevraagd wordt naar het verdere verloop van dit proces en de invloed daarvan op de financiën. Geantwoord

wordt dat de acties voornamelijk gericht waren op de begroting van 2019. Deze wordt zoals het er nu uitziet gehaald. Het proces van keuzes maken is nog in volle gang, hiertoe loopt het project Eureka. Bij alle beheereenheden worden tweedaagse sessies gehouden waarvoor ook afgevaardigden van de ledencommissies zijn uitgenodigd. De ins en outs van alle natuurgebieden worden bestudeerd en besproken. Vervolgens wordt per beheereenheid een concreet actieplan opgesteld. Deze plannen worden vervolgens besproken met het managementteam. Twee pilots zijn doorlopen en daarbij overheerst het optimistische gevoel dat verbeteringen mogelijk zijn.

Aandacht wordt gevraagd voor het op orde houden van de beheeractiviteiten (kwaliteitstoetsen, beheerplannen, etc.). Geantwoord wordt dat hier veel aandacht aan wordt besteed. Het is de corebusiness van de vereniging en daar is geen misverstand over. De suggestie wordt gezien als aansporing om kritisch te kijken naar de voortgang.

Gevraagd wordt of de infographics nog verder worden uitgebouwd met meer info over natuurkwaliteiten en of het mogelijk is te laten zien hoe de vereniging het doet ten opzichte van andere terreinbeheerders. Geantwoord wordt dat het opstellen van infographics met voor de accountant objectief verifieerbare data complex is. Hier wordt steeds naar gekeken met de bestuurscommissie beheer. Het verbeteren van de infographics in het jaarverslag is een doorlopend proces. De bestuurscommissie beheer zal, buiten de context van het jaarverslag, de mogelijkheden onderzoeken om de resultaten van andere terreinbeherende organisaties te vergelijken met die van de vereniging.

De ledenraad keurt het jaarverslag inclusief de jaarrekening over 2018 goed en verleent het bestuur daarmee decharge over het gevoerde beleid en beheer.

6. Uitvoeringsagenda natuurbeleving

Saskia de Heij, teamleider specialisten Natuur & Landschap, presenteert de acties die de afgelopen vier jaar in het kader van de agenda natuurbeleving (voortgekomen uit de achterbanraadpleging) zijn opgepakt. Focus is aangebracht door de acties te concentreren op de 55 gebieden waar de meeste bezoekers komen. Verschillende resultaten van de acties die gekoppeld waren aan zeven thema's passeren de revue. Het gaat om acties als aangepaste bebording, beleefbaar maken van afgesloten gebieden, aanleggen van natuurspeelplaatsen, routes voor mensen met een beperking en vermindering van knelpunten rond honden, mountainbikers, ruiters, etc. Samen met de sportbonden is een buitencode afgesproken om meer verdraagzaamheid tussen sporters en andere gebruikersgroepen te bewerkstelligen. Gewerkt wordt aan het uitbreiden van routenetwerken waar dat passend is (zoning), zodat het aantrekkelijk blijft en men zich beter aan de regels houdt. Juist rond natuurbeleving is het mogelijk bezoekers om een (financiële) bijdrage te vragen, zoals meehelpen met onderhoud, een bijdrage voor de speelnatuur en betaald parkeren. De uitvoeringsagenda, met als doel het geven van een impuls, is afgerond. De denkwijze en visie zoals verwoord in de agenda natuurbeleving geldt voor de komende jaren. Hierdoor is er extra aandacht voor een goede balans tussen beschermen en beleven. Aandacht voor cultuurbeleving wordt gewaarborgd vanuit de visie cultuurhistorie 'Erfgoed in het hart'.

7. Campagne Wilde Bloemen

Simone Lubbers en Rinia Willemse, beide communicatie adviseur, presenteren de resultaten tot nu toe van de bloemencampagne die op 12 maart jl. van start is gegaan. Met deze bewustwordingscampagne is een integraal verhaal rond de verdwijning van wilde bloemen neergezet. Het Nederlandse publiek is geïnformeerd over de aanleiding en de urgentie van

het probleem en opgeroepen tot actie over te gaan. De campagne sluit aan bij de uitslag van de onlangs gehouden enquête over het landschap, waaruit naar voren kwam dat men zich zorgen maakt over landschap en de afname van wilde bloemen en insecten. De campagne heeft al veel mensen bereikt. De filmpjes die hiervoor, zowel voor Natuurmonumenten als OERRR, zijn gemaakt worden goed bekeken. De mensen worden opgeroepen in hun eigen omgeving tot actie over te gaan. Een actiepakket kan worden aangevraagd en is voornamelijk gericht op mensen die nog geen lid zijn om zo de achterban te kunnen vergroten. De bloemenzaadjes die in dit pakket zitten betreffen 100% inheemse onbespoten zaadjes. Ook hier was de respons boven verwachting. De doelstelling (30.000 actiepakketten voor de gehele campagne) was al in drie weken behaald. De activiteiten onder het merk OERRR bestaan ook uit een achterbanraadpleging over landschap, een filmpje en een actiepakket toegespitst op deze doelgroep (ouders met kinderen tot 12 jaar). De beide hoofdsponsors Landal en ING helpen mee om van de campagne een succes te maken. Ook Campina en Skoela leveren hieraan een bijdrage. Elk OERRR kind heeft het actiepakket gekregen en ouders konden het ook online aanvragen. Evenals vorig jaar maakte een schoolpakket onderdeel uit van de OERRR-campagne. Ook de targets voor deze campagne zijn al ruimschoots gehaald. Zo zijn er op dit moment 140.000 actiepakketten aangevraagd (doel tevens 30.000). Ongeveer 16 % van de mensen geeft een financiële bijdrage en rond de 5 % wordt lid van OERRR of Natuurmonumenten. De campagne loopt nog tot eind augustus. De factoren die meespelen in het succes zijn het momentum, het besef dat het belangrijk is zelf bij te dragen en het simpele handelingsperspectief dat geboden wordt.

Naast de wervingskracht komt ook het zijn van een beweging goed op gang, zeker op sociale media. Er zijn veel voorbeelden van mensen die acties delen op Instagram en Facebook (zoek op #bloemenbrigade of #wildebloemen). Men wil graag de handen uit de mouwen steken en gezamenlijk in actie komen. Om deze beweging binnen de campagne verder vorm te geven is een toolkit ontwikkeld. Natuurmonumenten steunt die initiatieven die een natuurdoel dienen, waarbij mensen zelf tot actie over gaan en waar de vereniging haar naam aan kan verbinden. Ook de ledenraad wordt opgeroepen tot actie en samen de beweging groter te maken.

8. Vereniging

Presentaties betrekken achterban

Twee ledenvertegenwoordigers vertellen over de activiteiten die in hun regio worden georganiseerd rond het betrekken van de achterban en de ervaringen.

- Online achterbanraadpleging
Maaïke Visser (Ic Zuid-Holland) vertelt over de online enquête over het Zuid-Hollandse landschap die de commissie vorig jaar heeft uitgezet onder de leden in hun regio. Uit deze enquête kwam hetzelfde beeld naar voren als de onlangs gehouden landelijke enquête. Zuid-Holland is een provincie met veel steden en daardoor ook met veel leden. Voor deze mensen is weinig plek om naar toe te gaan. De provincie maakt veel visies maar concrete acties voor de natuur lopen achter. In samenwerking met de provinciaal ambassadeur is de enquête opgesteld met als doel te proberen verandering bij de provincie te bewerkstelligen. De enquête is via een nieuwsbrief verzonden en had een mooie respons van 10 % (4000 personen). Uit de enquête bleek dat veel respondenten niet weten voornamelijk de provincie verantwoordelijk is voor het natuurbeleid en de uitvoering daarvan. De resultaten zijn verwerkt in een brief en door de provinciaal ambassadeur gestuurd naar alle programmacommissies van Provinciale Staten. De impact van deze

actie is moeilijk te meten maar het is goed de standpunten rond natuur onder de aandacht te brengen en te laten zien dat we een burgerbeweging zijn.

- **Ledendag over natuur en landschap**
Bij verschillende ledencommissies stond de jaarlijkse ledendag in het thema van natuur en landschap. Harrie Alberts (Ic Overijssel) geeft een bevolgen impressie over het bewerkstelligen van toekomstbestendig terreinbeheer en de transitie van de huidige gangbare landbouw naar een natuurinclusieve landbouw. Een traject dat te maken heeft met bewustwording en anders denken, dat tijd nodig heeft en tot stand komt door samenwerking. Hij vindt het goed dat Natuurmonumenten hiertoe het initiatief neemt en optreedt als katalysator. Het is een proces dat vraagt om maatwerk per regio. De ledencommissies worden opgeroepen tot een actieve participatie in dit proces.

Online platform

Gewerkt wordt aan het verder verbeteren van de gebruikersvriendelijkheid van het online platform. Zodra hier meer over te melden, wordt dit gecommuniceerd met de ledenraad. De ledenraad wordt opgeroepen het platform te gebruiken en suggesties voor verbetering door te geven.

Samenstelling vertrouwenscommissie

Marieta Oomen (Flevoland) en Harrie Alberts (Overijssel) worden benoemd tot lid van de vertrouwenscommissie.

Zetelverdeling ledenraad

Al enige jaren is niet voldaan aan de statutaire verplichting om elke vier jaar de zetelverdeling opnieuw vast te stellen. Vanwege het Streefbeeldtraject werd dit uitgesteld. De wijze van berekening is opgenomen in het Huishoudelijk Reglement (vastgesteld 10 november 2018). Het voorstel van het bestuur is conform deze berekening.

De ledencommissies Utrecht en Vechtplassen, Noord-Holland, Gelderland en Noord-Brabant en Rijk van Nijmegen maken bezwaar tegen het voorstel. Gepleit wordt de omvang te behouden zoals die nu is. Men is van mening dat menskracht nodig is om het werk te kunnen doen en een beweging te vormen. Daarnaast vindt men het lid zijn van de ledenraad een aantrekkelijke functie, bij een beperking van het aantal zetels worden mensen teleurgesteld. De ledencommissie Groningen staat achter het voorstel van het bestuur en is van mening dat het mogelijk de werkzaamheden van de commissie te organiseren met behulp van steunleden. Ze zijn voor een compacte besluitvorming, aangevuld met menskracht op de plekken waar dat nodig is.

Gezien de discussie trekt Hans Wijers het bestuursvoorstel tijdelijk terug.

Contributiebeleid

Het voorgestelde contributiebeleid betreft een driejaarlijkse verhoging van de minimale contributiebijdrage met een maximum van gemiddeld 7,5 %. Zo kan bijvoorbeeld het ene jaar gekozen worden geen verhoging door te voeren en het volgende jaar bijvoorbeeld 15 %. Over de gehele periode gaat het om een maximale verhoging 22,5%. Het bestuur neemt jaarlijks op zorgvuldige wijze en binnen de afgesproken kaders een besluit over de verhoging. Dit wordt aan de ledenraad teruggekoppeld. Minimaal eens per drie jaar wordt met de ledenraad gesproken over het contributiebeleid. Regelmatig, bijvoorbeeld naar aanleiding van de jaarrekening, kan van gedachten gewisseld worden over dit onderwerp. De ledenraad stemt in met het voorgestelde contributiebeleid.

9. Rondvraag en sluiting

Geattendeerd wordt op het onderwerp stilte, iets dat steeds minder voorkomt en waar weinig aandacht voor is.

Hans Wijers, neemt afscheid van Jan Wieringa (Gelderland), hij is vandaag voor het laatst aanwezig en wordt bedankt voor zijn inzet.

Samenstelling bestuur

De ledenraad neemt afscheid van voorzitter Hans Wijers en bedankt hem hartelijk voor zijn jarenlange inzet voor de vereniging. Vervolgens benoemt de ledenraad Jeroen Dijsselbloem tot bestuurslid en voorzitter van de vereniging Natuurmonumenten per 18 mei 2019.

BIJLAGE:

Aanwezig zijn:

a) van het bestuur : de dames Koopman, Schuiling en De Bruin en de heren Baan, Biesmeijer, Weterings en Wijers (voorzitter)

b) van de ledenvertegenwoordigers:

Groningen : mevrouw Jansen
Friesland : de heren Van Baaren, Lenten, Oversteegen en Teders
Drenthe : mevrouw Bijkerk en de heren Kraal en Meijers
Overijssel : de heren Alberts en Algra
Gelderland : mevrouw Van Harten en de heren Vlasveld, Wieringa en Winkelhuijzen
Flevoland : mevrouw Oomen en de heren Van Alfen en Verkaik
Utrecht : mevrouw Silver en de heren Kaal en Kortekaas
Noord-Holland : de dames Johnson en Nieuweboer en de heren Breider, De Jong, Van der Leij, Scheen en Tan
Zuid-Holland : de dames Dogterom, Padberg en Visser en de heren Bruinsma, Van Deursen en Haaijer
Zeeland : de heren Kramer, De Looff en Moen
Noord-Brabant : de heren Broeksteeg, Hoogveld, Van der Kleij, Van Raaij en Wolters
Limburg : mevrouw Hommes en de heren Van Gemert en Weijs
c) van de directie : mevrouw Panis en de heren Van den Tweel en Wams

Afwezig zijn:

a) van het bestuur : Mevrouw Verbij en de heer De Graaff

b) van de ledenvertegenwoordigers:

Groningen : de heren Boomsma, Kleinmeijer en Van der Veen
Friesland : mevrouw Meijer
Drenthe : de heren Klein Nulent en De Wildt
Overijssel : mevrouw Jonkers en de heren Kuijper, Spijker en Veenstra
Gelderland : mevrouw Van der Mey, de heren Hekelaar en Kuper
Flevoland : mevrouw Van Zalinge en de heer Van der Wal
Utrecht : mevrouw Balvers en de heer Kamphof
Noord-Holland : de dames De Vreede en Wonneberger en de heer Klinkhamer en Zijlema
Zuid-Holland : mevrouw Stam en de heer Edens
Zeeland : de heer Sinke
Noord-Brabant : mevrouw Erisman en de heren, Claessen, Naderman en Smeulders
Limburg : mevrouw De Beaumont